GAZETA
Wielkiego Xięstwa
POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadworney *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: Assessor *Raabski.*

№ 71. — W Sobotę dnia 4. Września 1830.

Wiadomości kraiowe.

Z Berlina, dnia 1. Września.

Jego K. M. Xiążę Następca tronu powrócił ze Szczecina.

Przeiechał tędy C. R. Radzca Kollegialny, Xiążę Mikołay Trubeckoy, iadący z Paryża gońcem do Petersburga.

Przyiechał tu Król. Angiel. Sekretarz legacyi Fitzgerald, gońcem z Haagi.

C. Rossyiski General-Major i Adjutant N. Cesarza, Mansuroff, przybył tu z Petersburga.

Przeiechał tędy Angielski goniec gabinetowy, udaiąc się z Petersburga do Londynu.

Wiadomości zagraniczne.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy, dnia 31. Sierpnia.

Listy z Stambułu odebrane w Warszawie, zapewniaią że w tamtéy stolicy wszczęło się morowe powietrze.

Ruch w handlu wexlów zagranicznych w Warszawie, był bardzo ożywionym w upłynionym tygodniu. Przyczyną tego zdaie się być to, iż niektórzy kapitaliści nasi, niezaniedbuią korzystać z pomyślnéy chwili nabywania po niskiéy cenie papierów publicznych tuteyszo-kraiowych na Giełdach zagranicznych, gdzie przy panuiącéy tam ciszy w handlu papierów, przy braku gotowizny i przy znacznem spadnięciu z kursu papierów publicznych innych kraiów, i nasze papiery naturalnym trybem i zwykłym biegiem w handlu, (w daleko iednak mnieyszym stósunku), zniżyć się musiały. — W biletach Banku Petersburgskiego znaczna była konkurencya. Dukaty hollenderskie nowe, iako i stare, niemniéy Frydrychsdory Pruskie, w znacznéy ilości były ofiarowane. Przywiezione takowe były naywięcéy przez kupców zagranicznych, dla nabycia skór i wełny tutay przybyłych. Listy zastawne nie mały miały odbyt,

i byłby niewątpliwie większy ich pokup, gdyby nierozsiewano różnych wieści o nagłém ich spadnięciu w Berlinie, co iednak niepotwierdziło się. Dowody Kommissy Centln. Likwid. zaczęły być od nieiakiego czasu przedmiotem w handlu papierów naszych.

Śpiewacy Alpeyscy przybyli do Warszawy. Wkrótce dadzą się słyszeć w teatrze narodowym. (Do Poznania — podług doniesienia Intelligencblatu — także wczora przybyli śpiewacy alpeyscy.)

W wielu mieyscach Królestwa Polskiego szczególniéy w Czerskiem ciągłe susze stały się przyczyną nieplonności zboża.

Mówią, że w iednéy z wsi o kilka mil odległéy od Warszawy (podobno w Gosławicach) niedawno umarł wieśniak; czekano z pochowaniem przez dni 4, gdyż Pleban oddalił się za interesem, a bez niego niechciano odbyć pogrzebu. Rano 4go dnia nieboszczyk powstał. Był przeto uśpiony letargiem.

Rossya.

Z Petersburga, d. 24. Sierpnia.

Dnia 17. m. b. Cesarz Jmć w pożądanym stanie zdrowia wrócił do tuteyszéy stolicy z podróży po Finlandyi. Dnia 11. był N. Pan w Friedrichsham, a dnia 13. w stolicy Finlandyi, Helsingfors. Na całéy drodze, którą Cesarz przeieżdżał, tłumy ludu, z oznakami nayżywszéy radości, zbiegały się oglądać oblicze uwielbianego Monarchy, którego łaskawość i szczodrobliwość zostawiły niezatarte ślady w sercach wiernych Finlandczyków.

Dnia 7. m. b. umarł w Moskwie Professor literatury w tamecznym uniwersytecie Mierzlakow, tłumacz Jerozolimy wyzwolonéy, Sielanek Wirgiliusza, Listu do Pizonów i autor wielu oryginalnych poezyi.

Tyflis, dnia 23. Lipca. Woyska, które zaymowały tureckie prowincye, na mocy Adryanopolskiego traktatu powrócone Porcie, przechodzą teraz przez Tyflis na linią Kaukazką.

Włochy.

Z Rzymu, dnia 19. Sierpnia.

Dnia 16. m. b. Hr. Liedeherke, Minister i nadzwyczayny Poseł Niderlandzki przy stolicy Papiezkiéy, miał zaszczyt złożyć Papieżowi swe listy wierzytelne.

Rząd wyznaczył nagrody za sadzenie drzew oliwnych i morwowych.

Wciąż tu mamy wielkie upały.

Z Neapolu, dnia 14. Sierpnia.

Powiadaią z pewnością, iż były Dey Algierski złożył w tuteyszym banku 80,000 duk. a 300 funtów złota w sztabach posłał do mennicy.

Francya.

Z Paryża, dnia 22. Sierpnia.

Monitor zawiera co następuie: „*My Ludwik Filip*, Król Francuzów i t. d. rozkazaliśmy i rozkazuiemy, ażeby Ustawa konstytucyina z r. 1814., podług uczynionéy przez Izby w dniu 7. a przyiętéy przez Nas w d. 9. m. b. zmiany, nanowo w następuiącém skreśleniu do powszechnéy podaną była wiadomości:

Publiczne prawo Francuzów.

Artykuł 1. Francuzi równi są w obliczu prawa, iakiekolwiek być mogą ich zaszczyty i tytuły.

2. Wszyscy bez różnicy, stósownie do swych maiątków, przykładaią się do ciężarów publicznych.

3. Wszyscy bez różnicy mogą sprawować urzędy cywilne i woyskowe.

4. Wolność ich osobista iest zabezpieczona. Nikt nie może być poszukiwanym ani więzionym, chyba w przypadkach przepisanych prawem i podług form prawnych.

5. Każdy z równą wolnością wyznaie swoią religią i równą dla obrzędu swoiego znayduie opiekę.

6. Duchowni rzymsko-katolickiéy apostolskiéy religii, którą większość Francuzów wyznaie, równie iak duchowni innych obrzędów chrześciańskich, pobieraią swą płacę z skarbu publicznego.

7. Francuzi maią prawo ogłaszać i drukować kazać swoie zdania, stósuiąc się do ustaw istnieiących. Cenzura niemoże być nadal zaprowadzoną.

8. Wszelka własność, nie wyłączaiąc własności narodową zwanéy, iest nietykalną, prawo bowiem między obiema żadnéy nie czyni różnicy.

9. Może rząd domagać się poświęcenia iakiéy własności dla prawnie dowiedzionego dobra publicznego, iednakże za poprzedzaiącém wynagrodzeniem.

10. Zabronione są wszelkie dochodzenia z powodu zdań i mniemań wynurzonych aż do powrotu teraźnieyszego rządu. To samo zapomnienie poleca się trybunałom i obywatelom.

11. Popis iest zniesionym. Sposób zaciągu do woyska lądowego i morskiego prawo przepisuie.

Kształt rządu Królewskiego.

12. Osoba Króla iest nietykalną i świętą. Ministrowie iego są odpowiedzialni. Do Króla samego należy władza wykonawcza.

13. Król iest głową państwa; ma naczelne dowództwo woyska lądowego i morskiego; wypowiada woynę; zawiera traktaty pokoiu, przymierza i handlu, obsadza wszystkie publiczne urzędy; wadaie rozporządzenia potrzebne ku wykonywaniu ustaw, niemogąc iednakże nigdy zawieszać ustaw lub uwolnić od ich wykonania. Wszakże obce woyska niemogą być przyięte do służby kraiu iak tylko na mocy ustawy.

14. Władza prawodawcza wykonywaną będzie pospołu przez Króla, Izbę Parów i Izbę Deputowanych.

15. Wnoszenie proiektów prawa należy do Króla, do Izby Parów i Deputowanych; każde iednak prawo względem podatków musi być wprzód przez Izbę Deputowanych uchwaloném.

16. Każde prawo ma być wolno roztrząsane i większością głosów obudwóch Izb przyimowane.

17. Proiekt prawa zostawszy przez iednę z trzech władz odrzuconym, niemoże być w ciągu tegoż posiedzenia powtórnie wniesionym.

18. Król sam sankcyonuie prawa i one ogłasza.

19. Zgromadzenie prawodawcze, które się zbierze pierwszy raz po wstąpieniu Króla na tron, ustanowi listę cywilną na cały ciąg rządów iego.

O Izbie Parów.

20. Izba Parów iest istotną częścią władzy prawodawczéy.

21. Król zwołuie ią razem z Izbą Deputowanych. Obydwie Izby razem zaczynaią i kończą swe posiedzenia.

22. Każde zgromadzenie się Izby Parów w czasie, w którym Izba Deputowanych nieiest zgromadzoną, iest zakazane i prawnie nieważne, wyiąwszy iedyny przypadek, gdzie Izba Parów zebraną iest iako władza sądowa, i gdzie wówczas iedynie tylko czynnościami sądowemi zaymować iéy się wolno.

23. Król mianuie Parów Francyi. Liczba ich iest nieoznaczona. Król, podług woli swoiéy, może zmieniać godność Parów, czynić ią dożywotnią, lub też dziedziczną.

24. Parowie wchodzą w roku 25tym wieku do Izby, lecz dopiero z rokiem 30tym maią prawo głosowania.

25. W Izbie Parów prezyduie Kanclerz Francyi, a w niebytności iego, Par mianowany na to od Króla.

26. Xiążęta krwi są Parami z prawa urodzenia swego; krzesła ich idą zaraz po prezesowskiém.

27. Posiedzenia Izby Parów są publiczne, równie iak Izby Deputowanych.

28. Izba Parów stanowi o oznaczonych prawami zbrodniach zdrady kraiu i o zamachach na bezpieczeństwo państwa.

29. Żaden Par niemoże być aresztowanym, iak tylko z zezwoleniem Izby, i w przypadku iakiéy zbrodni kryminalnéy tylko może być od niéy sądzonym.

O Izbie Deputowanych.

30. Izba Deputowanych składać się będzie z Deputowanych, mianowanych przez zgromadzenia obiorcze, których urządzenie prawo oznaczy.

31. Deputowani będą obierani na lat 5.

32. Żaden Deputowany niemoże zasiadać w Izbie, niemaiąc lat 30 skończonych i niełącząc w sobie innych prawnych warunków.

33. Gdyby iednak w którym Departamencie niebyło 50 osób przepisanego wieku, opłacaiących podatek przywiązany do prawa obieralności, liczba ich ma być uzupełnioną z osób, opłacaiących naywyższy po tym podatek, i ci mogą być pospołu z tamtymi obierani.

34. Nikt niemoże być obiorcą, kto ieszcze

niema skończonych lat 25, i niedostaie mu innych warunków prawem przepisanych.

35. Obiorcy mianuią Prezydentów zgromadzeń obiorczych.

36. Naymniéy połowa Deputowanych wybieraną będzie z takich, prawo być obranemi maiących osób, które maią w Departamencie swe polityczne zamieszkanie.

37. Prezesa Izby Deputowanych taż Izba przy otwarciu każdego posiedzenia obiera.

38. Posiedzenia Izby Deputowanych są publiczne, atoli na wniosek pięciu członków, może się zamienić w taiemny komitet.

39. Izba dzieli się na biura, w celu roztrząsania proiektów do praw.

40. Żaden podatek niemoże być nałożonym i wybranym, ieżeli niebędzie od obudwóch Izb przyiętym i od Króla zatwierdzonym.

41. Podatek gruntowy stanowi się tylko na rok ieden; podatki niestałe mogą być na więcéy lat stanowione.

42. Król zwołuie corocznie obydwie Izby; może ie odraczać, a Izbę Deputowanych wolno mu rozwiązać; lecz w tym przypadku winien w przeciągu trzech miesięcy nową zwołać.

43. Żaden członek Izby niemoże być aresztowanym w czasie posiedzenia, ani też na 6 tygodni przed i tyleż po posiedzeniu.

44. Żaden członek niemoże być w ciągu posiedzenia za wykroczenia kryminalne sądzonym lub aresztowanym, dopóki Izba na to niezezwoli, wyiąwszy przypadek uięcia na gorącym uczynku.

45. Petycye do iednéy lub drugiéy Izby mogą tylko na piśmie być podawane. Prawo zakazuie wszelkich ustnych wniosków przed kratkami.

O Ministrach.

46. Ministrowie mogą być członkami Izby Parów lub Deputowanych. Prócz tego maią wolne weyście do obydwóch Izb i prawo zabierania głosu, kiedy tego zażądaią.

47. Izba Deputowanych ma prawo oskarżania Ministrów i zapozywania ich przed Izbę Parów, od któréy iedynie mogą być sądzeni.

O porządku sądowym.

48. Wszelka sprawiedliwość wychodzi od Króla, i będzie od Sędziów, których on mianuie i ustanawia, wymierzaną.

49. Mianowani od Króla Sędziowie niemogą być urzędów swych pozbawieni.

50. Teraźnieysze zwyczayne władze sądowe utrzymuią się. Niezaydzie w nich żadna odmiana, iak tylko na mocy prawa.

51. Utrzymuie się teraźnieysza instytucya Sędziów handlowych.

52. Utrzymuie się popobnież Sąd pokoiu. Sędziowie pokoiu, lubo od Króla mianowani, mogą być odwołani.

53. Nikt niemoże być pozbawionym swoich właściwych Sędziów.

54. A zatém żadne nadzwyczayne Kommissye i Trybunały, w iakimbądź celu i pod iakiémkolwiek nazwaniem, niemogą być ustanawiane.

55. Rozprawy w sprawach kryminalnych odbywaią się iawnie, wyiąwszy iżby ta iawność szkodzić mogła porządkowi i obyczaiom, a w tym przypadku obwieści to Trybunał przez rezolucyą.

56. Utrzymuie się instytucya Przysięgłych; zmiany iakieby dłuższe doświadczenie potrzebnemi w niéy uczyniło, mogą tylko przez prawo być zaprowadzone.

57. Kara konfiskacyi maiątków iest zniesiona, i nigdy zaprowadzoną być niemoże.

58. Król ma prawo przebaczania i zmieniania kary.

59. Kodex cywilny i istnące obecnie ustawy, które z niniejszą Konstytucyą niesą w sprzeczności, utrzymywane będą w mocy, dopóki przez prawo niezostaną uchylone.

Szczególne przez Rząd zaręczone prawa.

60. Czynni woyskowi, oficerowie i żołnierze od służby uwolnieni, wdowy, oficerowie i żołnierze pensyonowani, pozostaią przy swych stopniach, zaszczytach i pensyach.

61. Dług publiczny iest zabezpieczony. Wszelkie zobowiązanie się Rządu swoim wierzycielom iest nietykalném.

62. Stara szlachta powraca do swych tytułów; nowa zatrzymuie swoie. Król mianuie szlachtę według upodobania, lecz uszlachconym osobom nadaie tylko znaczenie i za-

szczyty, nieuwalniaiąc ich bynaymniéy od ciężarów i obowiązków towarzystwa.

63. Utrzymuie się legia honorowa. Król ustanowi wewnętrzne iéy urządzenia i ozdobę.

64. Osady rządzone będą oddzielnémi prawami.

65. Król i Następcy iego, wstępuiąc na tron, zaprzysięgać będą w obec zgromadzonych Izb wierne zachowanie Ustawy konstytucyinéy.

66. Karta ninieysza i wszystkie uświęcone przez nię prawa powierzone są patryotyzmowi i męstwu gwardyy narodowych i wszystkich obywateli francuzkich.

67. Francya przyimuie znowu swoie kolory. Odtąd żadna inna kokarda, iak tróykolorowa, niema być noszoną.

Szczególne postanowienia.

68. Wszystkie nominacye Parów za Karola X. wydane, ogłaszaią się za nieważne i żadne. Artykuł 23ci Karty ma być na posiedzeniu roku 1831. nanowo roztrząsanym.

69. Następuiące przedmioty maią być po kolei i to w naykrótszym ile można czasie, załatwione: 1) Zastósowanie Sądu Przysięgłych do wykroczeń druku i politycznych; 2) odpowiedzialność Ministrów i innych urzędników 2go rzędu; 3) powtórne obieranie Deputowanych na płatne urzędy publiczne posuniętych; 4) roczne uchwalanie kontyngensu woyska; 5) organizacya gwardyi narodowéy, z zapewnieniem gwardystom udziału w obieraniu ich oficerów; 6) postanowienia, ustalaiące w prawnym sposobie stan oficerów siły lądowéy i morskiéy każdego stopnia; 7) instytucye departamentowe i municypalne, oparte na systemacie obiorczym; 8) wolność publicznego oświecenia; 9) zniesienie podwóynego głosowania i oznaczenie warunków zdolności głosowania i obieralności.

70. Wszystkie istnące ustanowy i urządzenia, o ile przeciwne są ninieyszym, w celu poprawienia Karty przyiętym postanowieniom, niezwłocznie za uchylone, za nieważne i żadne uważanémi być maią.

Dan w Palais-Royal w Paryżu, dnia 14. Sierpnia 1830.

Ludwik Filip.

Niżéy podpisali Ministrowie: Dupont i Guizot.

Onegday i wczoray prezydował Król w Radzie. Królowa wyiechała do Neuilly.

Monitor dzisieyszy zawiera w swéy urzędowéy części wydane, w skutku raportu Xięcia Broglie, postanowienie Królewskie z dn. 20. m. b., urządzaiące Kommissyą do ułożenia proiektu prawa względem zmienienia Rady Stanu. Prezesem téy Kommissyi iest Pan Benj. Constant; członkami mianowani: Hrab. Argout (Par), Deputowani Berenger, Devaux, Vatismenil, Radzca Sądu Kassacyinego Baron Zangiacomi, Radzca Stanu Baron Freville, Adwokat Macarel i Pan Karol Rémusat, Sekretarzem Pan Taillandier.

Drugiém postanowieniem tyczącém się utworzenia Rady Stanu: 1) przyięto dymissyą Radzców Stanu Tournon i Delamalle, także i Audytorów w Radzie Stanu Nugent, Cormenin i Prévost; 2) na etat pobieraiących tymczasową płacę przeszło 13stu Radzców Stanu, między którymi Pan Jacquinot-Pampelune, i 14stu Audytorów w Radzie Stanu; 3) oddalono 24 nadzwyczaynych Radzców Stanu, między którymi PP. Bertier, Vaulchier i t. d. i 12stu Audytorów; 4) dwunastu Radzców Stanu usunięto od bywania na obradach, między tymi znayduią się: Arcy-Biskup Burdegalski, Biskup Strasburgski, PP. Pastoret, Villeneuve i t. d. i dwóch Audytorów; 5) mianowani zwyczaynymi Radzcami Stanu PP. Héli Oissel, Salvandi, Cambon, Kératri i 7 innych; 6) mianowano 8 zwyczaynych Audytorów R. S.; 7) upoważniono do udziału w pracach 2 Radzców Stanu i 1 Audytora; 8) mianowano 9ciu nadzwyczaynych Radzców S., między którymi PP. Richemont, Odillon-Barrot (Prefekt Sekwany), Girod d'Ain (Prefekt policyi), Villemain, Calmon, Mérilhou, i Gen. Por. Haxo; 9) daléy mianowano 9ciu nadzwyczaynych Radzców Stanu, między którymi PP. Dupin oyciec, Bertin Vaux, Méchin i Berenger (Deputowany) i 10) czterech Audytorów w Radzie Stanu, między którymi Pan J. J. Guizot.

Postanowieniami z d. 19. i 21. m. b. mianowani dygnitarzami legii honorowéy Gen. Porucznicy Hr. Lobau, Baron Lamarque, Hrabiowie Pajol i Excelmans.

Ogłoszono także nominacye wielu Prefektów, Podpref., Prokuratorów i t. d.

Onegday przedstawioną była Królowi deputacya Dptu Drome.

Oskarzenie przeszłych Ministrów i żądanie Kommissyi do zdania sprawy względem tego wniosku wyznaczonéy, ażeby ią upoważniono nawet do instruowania i iako Izbę radną w tym przedmiocie, znalazły onegday naywiększe trudności w braku stósownych ustaw lub w niedostateczności tych, któreby w téy materyi zastósować można. Pan Persil (któremu był przeciwnym Pan Thil) i Pan Mestadier uważali wprawdzie istotę czynu, na którey oskarzenie iest oparte, być tak iasną, iż poiąć nie mogli, iżby Kommissya nie miała udzielonego sobie dostatecznego obiaśnienia; zaprzeczali oni także Izbie prawo nadawania żądanych upoważnień. Pan Villemain oświadczył, że Izba iest oskarzycielką i że właśnie przezto iest dostatecznie upoważnioną i nie potrzebuie nic więcéy. Pan Dupin starszy powiedział, iż dosyć iest na oświadczeniu, że iest powód do oskarzenia Ministrów. Pan Salverte, który, iak wiadomo, podał ten wniosek i iest członkiem Kommissyi, bronił, iak się samo z siebie rozumi, propozycyi, a Pan Mauguin miał bardzo dobitną mowę, w któréy oświadczył, iż Kommissyi nie tyle chodziło o oznaczenie procedury, słuchanie świadków i t. d. iak raczéy o to, ażeby, ponieważ niektórzy z oskarzonych są iuż aresztowani, wydano rozkazy areszt ten upoważniaiące. Oświadczenie to zwyciężyło. Przystąpiono nareszcie do taiemnego głosowania, z którego okazała się większość za propozycyą, która tak opiewa: „Izba upoważnia Kommissyą do roztrząśnienia wniosku Pana Salverte względem oskarzenia przeszłych Ministrów wyznaczoną, ażeby się zaięła wykonaniem wszystkich praw, Sędziom instrukcyinym i Izbom radnym służących."

W Nimes były bardzo wielkie rozruchy z powodu zaszłych zmian politycznych; ieden patryota został nożem przeszyty, a podczas odeyścia poczty dnia 16. m. b. lękano się nowych zaburzeń.

Na granicy Hiszpańskiéy wciąż otwieraią wszystkie listy z Francyi. — W Wittoryi było dnia 14. wielkie wzburzenie.

Dziennik le Temps powiada: „Postanowienie, przez które lilie w herbie Królewskim zostały utrzymane, stało się przyczyną niepomyślnego w wszystkich umysłach wrażenia. Od d. 27. Lipca pozacierał lud wszędzie to godło władzy, którą nienawidził; sam nawet Xżę Orleanu kazał ie odiąć z powozu swego; wcale więc nie myślano o tém, żeby nanowo weyść miały do pieczęci państwa. Dziecińsktwem byłoby nie dopełnić życzenia ludu o odrzucenie lilii. Ze wszech stron odzywaią się do nas z tém żądaniem, a my chętnie bierzemy na siebie rolę tłumacza życzeń iego. Filip I. przy swoiém na tron wstąpieniu wprowadził z pychą kolory Francyi, nie powinien się także wahać w przyięciu iéy insygniów."

„Nieszczęściem Xiążęcia Polignac — pisze National — było, iż był wychowańcem Karola X. i narzędziem iego nieskończonych spisków. Roku 1789, uczestnik, i to ieszcze w bardzo młodym wieku, iego wychodztwa, posłany był r. 1801. do Francyi, aby obalił rząd, zaięty przywróceniem dobrego porządku; i świeżo znowu użytym był od tego samego Monarchy do zniweczenia ustaw kraiu. I tak przechodząc ze spisku do spisku, Karol X. przegrał tron, a Polignac życie."

W Champagne (w Dpcie Ain) zatknięto dnia 2. Sierpnia tróykolorową chorągiew. Szczęściem nie potrzebowano kazać nowéy robić, gdyż ieden wierny iéy wielbiciel zachował troskliwie chorągiew z roku 1790 w oczekiwaniu dni pomyślnieyszych.

Z dnia 23. Sierpnia.

Na dzisieyszém posiedzeniu Izby Parów zdał Hrabia Siméon sprawę z listu Xięcia Polignac, względem aresztowania onegoż, i przełożył Izbie następuiącą uchwałę:

„Po zapatrzeniu się na list, podpisany „Xiążę Polignac," z St. Lo d. 17. Sierp. datowany i do Prezesa Izby Parów adresowany, w którym tenże donosi, iż iest aresztowanym i że się odwołuie do dobrodzieystwa artykułu 29go ogłoszonéy dnia 14. Sierpnia Ustawy konstytucyinéy; — po zapatrzeniu się oraz na list W. Pieczętarza i Ministra Sprawiedliwości, z d. 21. m. b., w którym tenże uwiadomia Izbę,

iż Xiążę Polignac w St. Lo a Hrabia Peyronnet w Tours, zostali aresztowani na żądanie głosu publicznego, iako sprawcy czynów, które są przedmiotem przedstawionego właśnie Izbie oskarzenia, a w którym oraz wzywa Izbę do przedsięwzięcia przynależnych środków — wydaie Izba następuiącą uchwałę:"

"Stósownie do art. 29. Ustawy konstytucyiney zatwierdza Izba Parów nastąpione w St. Lo aresztowanie Xięcia Polignac. Co się tyczy aresztowania Pana Peyronnet w Tours, Izba Parów powołuiąc się na artykuł 68 Karty, — Tytuł Szczególne postanowienia — oświadcza, iż z iéy strony nie masz żadnego powodu (utracił on parostwo) do naradzenia się w téy mierze. Izba Parów porucza swoiemu Prezesowi przesłanie téy uchwały W. Pieczętarzowi i Ministrowi Sprawiedliwości."

Uchwałę tę przyięła Izba. — Potém przełożono Izbie Parów przyięte iuż od Izby Deputowanych proiekta do praw względem nagrod przyznać się maiących ofiarom rewolucyi, tudzież względem nowéy przysięgi dla cywilnych i woyskowych urzędników. Nakazano druk tych proiektów.

Na dzisieyszém posiedzeniu Izby Deputowanych po przeczytaniu listów niektórych Deputowanych, składaiących swe posady, przeczytał Pan Laffitte (pierwszy Wice-Prezes) list Pana Kazim. Perrier, który dla słabości zdrowia składa urząd Prezesa i dziękuie za dowód zaufania, którém był od niey zaszczycany. — Izba uchwaliła adres podziękowania dla Pana K. Perrier, z wynurzeniem żalu, iż ten urząd przymuszonym iest złożyć.

Na mocy wyroku Król. z d. 20. m. b. wykreślono z kontrol woyska, 22 Generałów-Poruczników i 59 Generałów-Majorów.

Król ustanowił Kommissyą, która się ma zaiąć rozpoznaniem położenia kraiu we względzie handlowym i przemysłowym i podać środki do ożywienia handlu i przemysłu.

Z dnia 24. Sierpnia.

Wczora prezydował Król w radzie Ministrów, która 3 godziny trwała. Potém przyimował deputacye kilku miast i odebrał przysięgę wierności od 8miu nowo mianowanych Prefektów.

Na dzisieyszém posiedzeniu Izby Deputowanych został w mieysce Pana K. Périer prawie iednomyślnie Pan Laffitte mianowany Prezesem Izby Deputowanych. W mieysce iego, Pan Labbey de Pompieres 4tym Wice-Prezesem obrany.

Mianowany nadzwyczaynym Radzcą Stanu, Pan Bertin de Veaux, Deputowany Dtu Sekwany i Oasy, podziękował za ten urząd.

Admirał Duperré doniósł Ministrowi marynarki pod d. 17. m. b., iż stósownie do rozporządzenia General. Namiestnika Królestwa zatknięto troykolorową banderę na okrętach woiennych i handlowych, to samo na warowniach i bateryach algierskich.

Przybyli tu Deputowani angielskiego towarzystwa przyiaciół reformy parlamentowéy, przyimowani byli wczora w ratuszu przez Prefekta Dptu Sekwany i Gła Lafayette. Baronet Sir Thomas Beevor odczytał adres towarzystwa do miasta Paryża w języku angielskim, poczém także drugi Deputowany, James Cobbet, miał mowę na pochwałę ludności Paryzkiéy. Prefekt dziękował Kommissarzom Angielskim w imieniu miasta i zaprosił ich na obiad.

Podług wiadomości z Manchester, miasto to ma zamiar, kazać zrobić na cześć uczniów tuteyszéy szkoły politechnicznéy, kolosalny pomnik bronzowy i przysłać go do Paryża.

Miasto Paryż pośle deputacyą do Londynu, aby wynurzyła wdzięczność narodowi angielskiemu za udział iego w ostatniéy rewolucyi i za wspieranie rodzin poległych i ranionych. Dziennik handlowy proponuie, ażeby każda legia tuteyszéy gwardyi narodowéy wybrała z pośród siebie iednego z tych Deputowanych.

Generał Lafayette, iako naczelny dowódzca gwardyy narodowych upoważnił Szefów legionów poiedyńczych, ażeby po ukończonéy organizacyi swoich legionów obrali Pułkowników i Podpułkowników, stósuiąc się do ustawy z r. 1791.

Roboty, które miasto Paryż przedsiębierze funduszem zaliczonych 2 mil. Frank., są iuż w zupełnym biegu. Dnia 9. Sierpnia zaczę-

ło się brukowanie ulic, przy którém wszyscy brukarze, którzy niemieli roboty, są zatrudnieni. Na wystawienie wielkiego składu win przeznaczono 300,000 Fr. i t. d. Między innemi plac przed Panteonem, oszpecony lichemi budynkami, oczyszczony z nich będzie.

Z dnia 25. Sierpnia.

Wczora pracował Król po kolei z Ministrami sprawiedliw., spr. wew. i woyny.

Na wczorayszém posiedzeniu Izby Deputowanych przełożył W. Pieczętarz proiekt do prawa następuiącey osnowy: Art. 1. Francuzi wygnani w skutku artykułów 3. i 7. ustawy z dn. 12. Stycznia 1816. przywracaią się znowu do wszystkich praw obywatelskich i politycznych i mogą stósownie do tego powrócić do Francyi. — Przywróceni również będą do używania dóbr i pensyy, których rzeczoną ustawą zostali pozbawieni, bez uymy prawom trzecich osób. — To ostatnie postanowienie rozciąga się także do tych osób, które z mocy szczególnych rozporządzeń, już do Francyi powróciły. — Art. 2. Pensye przywrócone zaczną dopiero od dnia ogłoszenia ninieyszéy ustawy być wypłacanemi. Art. 3. Postanowienia artykułu 4go wstępu pomienionéy ustawy nietracą mocy przez ninieyszą ustawę.

Dotychczasowi kwestorowie Izby Deputowanych PP. Dondy i Laisné de Villevêque, zostali nanowo obrani.

Adwokat przy Sądzie Kassacyinym, Pan Mandaroux-Vertamy, złożył powierzony mu od przeszłego ministeryum urząd Professora prawa politycznego przy ministerstwie spraw zagranicznych. Poiedzie on do St. Lo, dla przyięcia obrony Xiążęcia Polignac.

Akademia francuzka odbywa dziś w południe swoie roczne posiedzenie.

Sąd kassacyiny potwierdził wyrok śmierci przeciw 3 niewiastom o podpalactwo w Normandyi przeświadczonym.

W stolicy Korsyki mieście Ajaccio zatknięto troykolorową chorągiew wśród okrzyków: Niech żyie wolność! Niech żyie oyczyzna!

Gazeta Francyi twierdzi, iż uznanie Rzepltych południowo-amerykańskich przez Francyą nastąpi ku końcowi m. b.

Koszta łowiectwa za przeszłego rządu podaią na 695,000 Franków. W. Łowczy pobierał 50,000 Fr.

Goniec Londyński wynurza życzenie, aby nowy rząd franc. zamknąć kazał uprzywileiowane domy gry, które dotychczas były hańbą dla narodu francuzkiego.

W Londynie teraz przy sukni żałobnéy noszą guziki z czarnego szkła, nazwane Memento mori, które każdą twarz odbiiaią w postaci trupiéy głowy!

Jeden z synów Marszałka Lannes znaydował się niedawno w Paryżu w tłumie, który się cisnął w galeryi pałacowéy około rodziny teraźnieyszego Króla. Postrzegł go Xiążę Chartre, uznał go za dawnego swego współucznia, i uściskał mówiąc: „Synu bohatera, bądź moim bratem.“

Konstytucyonista gniewa się niezmiernie na niesprawiedliwe rozdawanie posad, z uymą dla prawdziwych obrońców i rzetelnych przyiaciół swobód publicznych, i na nowy utwor Rady Stanu. Kula gniewa się na Izbę Deputowanych, która zdaniem iego, nigdy niepokazała tak mało powagi i determinacyi, iak w czasie obecnym. Posłaniec Izb gniewa się z powodu oddalenia tylu urzędników i mianowania innych. Codziennik gniewa się na Izbę Deputowanych, iż Kommissyi wyznaczonéy do roztrząśnienia proiektu Pana Salverte względem oskarżenia przeszłych Ministrów, nadała prawa Sędziów instrukcyinych i Izb radnych.

Optyk Pan Cherson zrobił termometr, który nosić można za szpilkę do zapinania gorsa. Pokazuie on ciepło skóry ludzkiéy i atmosferycznego powietrza. Wynalazek ten zabezpiecza od nagłego zaziębienia, a Pan Cherson utrzymuie, że skoro będzie więcéy upowszechniony, posłuży iako niezawodny środek zaradczy przeciwko zapaleniom płuc, rumatyzmom i t. d. Szpilki te maią kształt bardzo powabny i kosztuią po 10 franków.

(*Dodatek.*)

DODATEK
do
Gazety Wielkiego Xięstwa Poznańskiego.
Nru 71.
(Z dnia 4. Września 1830.)

Od granicy hiszpańskiéy, d. 13. Sierpnia.

Wychodzcy hiszpańscy zaczynaią się zgromadzać na granicy. Już ich się wielu znayduie w Bajonnie i w okolicy; inni są oczekiwani, równie iak Portugalczykowie. Wczora i zawczora posłano kilka pak z odezwami do północnych prowincyy Hiszpanii, dla przygotowania umysłów na zmianę w systemacie rządowym. W wielu mieyscach we Francyi otworzono księgi składek na wspomaganie Hiszpanów w przedsięwzięciu ich przywrócenia Konstytucyi. Gwardye narodowe są na pobrzeżach bardzo czuyne, ażeby się żaden wychodzca francuzki nie przemknął do Hiszpanii.

Hiszpania.

Z Madrytu, dnia 14. Sierpnia.

Korregidor Gill wydał, za naywyższym rozkazem, okolnik do władz cywilnych w prowincyi Madryckiéy, w którym ie napomina, ażeby uważały na duch publiczny i rostropnie nim kierowały.

Gezeta Baiońska z dnia 6. Sierpnia zawierała pierwsze porządne wiadomości o wypadkach w Paryżu, co powodowało rząd do wydania rozkazu, ażeby tę gazetę tylko ciału dyplomatycznemu wydano. Odtąd pomieniona gazeta przestała wychodzić. Redaktor iéy (w Baionnie), xiądz hiszpański nazwiskiem Alberto Lista, przymuszony był przez 20 silnych ludzi do przedrukowania dosłownie Dziennika handlowego, w swéy gazecie.

Z naywyższego rozkazu wyznaczono Kommissyą z 6 osób złożoną, która ma polecenie udzielić Radzie Ministrów dostatecznego wyiaśnienia względem ducha publicznego i powszechnego sposobu myślenia w Hiszpanii pod względem politycznym; aby rząd mógł wiedzieć, iak mu się brać należy, co się tyczy wypadków we Francyi.

Xżę Infantado, Margr. Casa Yruio i Pan Ugarte, naygłównieysi przeciwnicy Ministeryum, są teraz z sobą połączeni. Wznawiaią się wieści o zmianie ministeryalnéy; mówią szczególniéy, iż Margr. Zambrano Minister woyny, wyidzie z Ministeryum.

Zawierzytelniony od $3\frac{1}{2}$ roku przy tuteyszym dworze francuzki Poseł Wice-Hr. St. Priest, został od teraźnieyszego Kommissarza w ministerstwie spraw zagranicznych, Marszałka Jourdan, w imieniu Namiestnika królestwa, Xcia Orleańskiego, uwiadomiony, iż iego dotychczasowy urząd zostaie mu ze strony nowego Rządu nadal powierzonym. Zdaie się iednak, iż rzeczony dyplomatyk podziękuie za swóy urząd.

Dzisieysza Gazeta Madrycka umieściła doniesienia z Paryża do dnia 3. Sierpnia.

Panuie tu naywiększa spokoyność, i niezanosi się wcale na to, iżby mogła być w iakimkolwiek sposobie naruszoną.

Anglia.

Z Londynu, dnia 24. Sierpnia.

W sobotę obchodzono w zamku Windsor bardzo uroczyście rocznicę urodzin Króla. — W mieście obchodzono dzień ten pięknémi oświeceniami, ucztami i innémi radości wynurzeniami.

Generał Baudrand, który tu przybył w sobotę popołudniu, odwiedził Hr. Aberdeen w wydziale spr. zagran., potém Xięcia Wellingtona w wydziale skarbowym, a nareszcie Pana G. Murray w wydziale osad. Wczora miał znowu pomieniony Generał rozmowę z Hr. Aberdeen w wydziale spr. zagr. i naradzał się z Panem G. Murray w wydziale osad.

Gazeta Times mniema, iż w Hiszpanii wkrótce doszczętna nastąpi zmiana rzeczy, i czczém nazywa mniemanie, iakoby popęd do tego niebył ściśle hiszpańskim, lecz pochodził z Francyi, i owszém już on istnie od dawnego czasu i wziął swóy zaród w łonie samego narodu hiszpańskiego.

Pułkownik Valdez poiechał do Francyi, a przed odiazdem swoim przesłał gazecie Times list w czułych wyrazach napisany z przyłączeniem maleńkiego daru dla rannych Paryżanów.

Mieszkańcy miasta Portsmouth, lubo niebardzo sprzyiaią Król. francuzkiéy rodzinie, postanowili iednakże nienosić nadal trzech, kolorów, które Anglikom nieprzystoią. — Xiężniczki odbyły kilka obiazdek po kraiu. Xiężniczkom niedostawało nawet bielizny. Opatrzył ie w takową Lord Grantham. Xiężna Berry pragnie powrócić do Neapolu.

Dnia 21. m. b. Konsul francuzki w Portsmouth złożył u bankierów Grant et Comp. 336,000 Franków w złocie, imieniem Karola X.

Xiążę Raguzański idąc w sobotę do teatru, został od pospólstwa poznany i okropnie wygwizdany i wyszydzony.

Odebrano wiadomości z Cowes, iż Karol X. popłynął z swą rodziną do Lulworth, mieysca pobytu na czas zabawienia w Anglii. — Oczekuią na odpis dworu Austryackiego i iest mniemanie, iż Król. rodzina francuzka będzie mogła za trzy tygodnie opuścić Anglią.

Podług listów z Lizbony d. 7. m. b., przywinęła tam była fregata Diana z Azorów z 7 zabranemi okrętami, z których iest 6 angielskich, ieden amerykański. Miały poczęści bogate ładunki. Tymczasem popłynął już d. 4. m. b. do Tagu okręt nasz woienny Galatea dla żądania satysfakcyi. Nasz Wice-Konsul, który chciał wsieść na okręt angielski, doznał w tem przeszkody i został znieważony, o co podał zażalenie.

Z dnia 25. Sierpnia.

Xstwo Kumberlandzcy dali onegday w Kew świetne śniadanie, które N. N. Królestwo, członki rodziny Królewskiéy i J. K. M. Xżę August Pruski obecnością swoią zaszczycili.

Spodziewaią się tu codziennie Xięcia Trubeckoy, który ma przywieść naszemu Królowi powinszowanie N. Cesarza Rossyiskiego, z powodu iego na tron wstąpienia.

Pan Buckingham zaproszony iest od Hrab. Alexandra Laborde, ażeby przybył do Paryża, dla przełożenia rządowi francuzkiemu planu swéy podróży naokół świata.

Nadeszły tu gazety i listy z Valparaiso dochodzące do d. 11. Maia, podług których zaszła krwawa potyczka pod Licay, w południowey stronie od St. Jago. W téy potyczce został Generał Freire doszczętnie porażonym, tak, iż ledwie z garstką ludzi, smutnemi szczątkami swoiéy armii, mógł się schronić w góry.

Turcya.

Gazeta Powszechna donosi z Alexandryi pod d. 30. Czerwca: „Zdaie się nakoniec, iż nieporozumienia między Portą a naszym Baszą zostały załatwione w sposobie, obydwie strony zaspokaiaiącym. Sułtan zrzekł się swoich natrętnych o pieniądze domagań, które po wysileniach i stratach, iakie Egipcyanie w woynie greckiéy ponieśli, przesadzone były, i ogranicza się na żądaniu, ażeby nasz Basza posłał woysko do Kandyi dla przywiedzenia téy, poczęści ieszcze zbuntowanéy wyspy, pod posłuszeństwo tureckie. Zaprzestano uzbroień, które dawniéy czyniono nibyto pod pozorem obawy napadu europeyskiego. Czynności handlowe idą bardzo ospale."

Rozmaite wiadomości.

Przeiechało przez Poznań trzech Professorów od uniwersytetu Warszawskiego, PP. D. Jarocki, Doktor med. Mile i D. Szubert, w podróży do Hamburga na zgromadzenie badaczów natury, które się rozpocznie d. 16. m. b. — Wiadomo z dawnieyszych doniesień, iż P. Mrongovius w Gdańsku, znany z wydania słownika niemiecko-polskiego, zaięty był przekładaniem Xenofonta o wyprawie woiennéy Cyrusa na ięzyk polski. Wiemy teraz z pewnością, iż Pan Mrongovius ukończywszy już tę pracę, chce ią ogłosić

drukiem, ieżeli będzie miał dostateczną liczbę prenumeratorów na zakrycie kosztów, i że w Poznaniu podiął się Pan Popliński przy Gimnazyum przyimowania, iak teraz mówią, przedpłaty, która za exemplarz na lepszym papierze 1 Tal wynosi.

Tygodnik Petersburgski z d. 25. Sierpnia donosi o wyiściu tamże Poezyy Juliana Korsaka (1830. 8. str. 256.), i obiecuie udzielić w późnieyszym czasie obszernieyszą wiadomość o tém iednėm z pięknych zjawisk w naszéy literaturze. Zaraz w następuiącym artykule, tak się pomieniony dziennik względem innego płodu literackiego wyraża: „Współcześnie i z téyże saméy drukarni (Kraya), iakby na umyślne zatarcie przyiemnych wrażeń, sprawionych przez Poezye Korsaka, iakby na wsparcie teoryi wiecznego na tym świecie równoważenia się pierwiastków dobrego i złego, wyszło poema: *Jermak czyli zawoiowana Syberya, z dzieł J. J. Dmitrijewa tłomaczenia Bogusława Reutta.* Tłomacz upewnia w przedmowie, że przekładał na *ięzyk polski*; myliłby się iednak ktoby mu wierzył na słowo. Język przekładu, lubo niewątpliwie należący do szczepu słowiańskiego, o tyle przynaymniéy odstępuie od czystéy polszczyzny, o ile np. ięzyk urzędowy dawniéy Litwy, którego zabytki uchowały się w metrykach Litewskich. Wypisuiemy tu niektóre próbki tego nowego dyalektu: „W rzeczy samėj Machmed-Kul *pojawił się* ze zbrojną swoją siłą . . . oni przekładali potrzebę: potworzyć nowe warownie na Sybirskiéj stronie ażeby tam *obuzdać* zuchwałego sąsiada . . . . . garść ludzi uzbrojonych *ogniową* bronią zdołała pokonać tysiące *narodowców* nieumiejących walczyć inaczéj jak tylko *działaniem* kopij i t. p."

„Jrtyszu! stękaj wraz z nami,
. . . .
„Już my przeklęci *Bogami*.
„O ty któréj dzielne Państwo
„Ustalały trzy narody
„*Dzierżawo* potężno! dawno!
. . . .
„Syberio! w świecie sławno!
i t. p. i t. p.

Tyle o ięzyku. Cóż dopiero mówić o poetyckich zaletach? Oryginał wydrukowany iest obok z przekładem, co znacznie ułatwi zrozumienie tego ostatniego dla tych, którzy umieią po rossyisku."

W almanaku Pana Mathieu Lansberg na rok 1830. stoi: W miesiącu Październiku wykopanie i przewiezienie sławnego, na obcéy ziemi zmarłego woiownika.

Panna Sontag przybyła do Petersburga.

W. Sułtan rozkazał odbudować znowu klasztor grecki na wyspie Chalky.

Podczas kiedy z Konstantynopola donoszą o przywróceniu zupełnego pokoiu w Albanii, Gazeta Powszechna powiada przeciwnie w artykule od granicy Serwiańskiéy, iż wiadomości z Albanii bardzo są niepomyślne dla sprawy Turcyi.

Pewny nieznaiomy przyiaciel Greków przesłał dla ich narodu na ręce Pana Eynarda 120,000 franków.

W Algierze byliby iuż kilka razy Arabowie zdradzili oddziały woyska francuzkiego, lecz tameczni Żydzi zawsze ostrzegli dowódzców francuzkich.

Urząd Wielkiego Podkomorzego Francyi ma być zniesiony. Dotąd tę dostoyność piastował Xżę Taleyrand. Jeden z dzienników mówi, iż to iest pierwsza rewolucya, w któréy ten Xżę coś utracił.

Do Tryestu przypłynęło kilka okrętów Korsykańskich pod banderą troykolorową; zbliżywszy się do tamecnego portu zdięli też bandery, opowiadaiąc, że na wyspie Korsyce wszczęły się niespokoyności.

W gazetach Londyńskich umieszczono protestacyą 35 Parów francuzkich przeciw teraźnieyszéy zmianie rządu we Francyi.

W kilku mieyscach Austryi d. 11. z. m. dało się uczuć trzęsienie ziemi, i stało się przyczyną szkód bardzo znacznych.

Donoszą z Szwaycaryi iż uchodzący z Francyi Arcy-Biskup dyecezyi Besançon, Kardynał Rohan, przybył dnia 11. Sierpnia do Solury, zkąd znowu nazaiutrz odiechał, i to, iak mówią, do Rzymu.

Wyborny kalambur utworzono teraz w Anglii: „The french have given a Fillipp (Philippe) to Europe." Francuzi dali całéy Europie szczutka w nos.

Według powieści Francuzów, którzy z Hiszpanii do swéy oyczyzny powrócili, panuie między Hiszpanami wielki zapał dla sprawy

Francuzów. Twierdzą nawet, iż przełożono Królowi Hiszpańskiemu proiekt do Karty, która ma być ogłoszoną w czasie pologu Królowéy, a która ma być bardzo podobną do Karty Ludwika XVIII. Także w Portugalii czyhaią tylko zniechęceni na przyiazną porę do powstania.

W ręku mumii niedawno rozebranéy w Londynie, znaleziono cebulkę o którą prosił obecny botanik dla doświadczenia czyli zupełnie obumarła. Cebulka ta wsadzona na wolném powietrzu w ziemię, wyrosła, po dwóch tysiącach lat iak świeża.

W numerze 33 dziennika Revue britanique, czytamy następuiące postrzeżenia o rozmiarze głowy ludzkiéy. Średnia miara obiętości głowy dorosłego człowieka wynosi, podług dostrzeżeń pewnego kapelusznika, siedm cali. Klassa naywyższa mieszkańców Londynu ma wielkie głowy, a nayniższa naymnieysze. W Szkocyi głowy są większe niż we wszystkich innych prowincyach Anglii, dochodzą bowiem do 8 cali. W ogóle głowy mieszkańców północnéy Anglii są większe niż w południowéy. Dostrzegacz twierdzi daléy, iż wszystkie ludy północne maią wielkie głowy, iż głowa bardzo szybko rośnie u dzieci w pierwszym i drugim roku po urodzeniu, i że w ogóle w pierwszych siedmiu latach bardziéy niż w siedmiu następnych się powiększa, po skończonym dwudziestym piątym roku zupełnie rość przestaie.

Nayświeższe wiadomości.

Gazeta Londyńska Times donosi za rzecz pewną, iż uznanie Ludwika Filipa, Królem Francuzów zostało uchwaloném. Posłany do Londynu Generał Baudrand przedstawiony był Królowi Angielskiemu d. 25. z. m. i oddał mu list Króla Francuzów. Podług Gońca Londyńskiego wyiechał iuż Gen. Baudrand z Londynu z powrotem do Paryża.

Dnia 26. Sierpnia wieczor wszczął się w Bruxelli rozruch. Pospólstwo zbiegłszy się tłumnie dopuściło się rozmaitych bezprawiów; wpadło gwałtownym sposobem do księgarni wydawcy gazety National, powyrzucało książki i t. d. na ulicę, powywracało wiele arkad wystawionych dla oświecenia parku i t. d. Dnia 27. o godzinie 4téy rannéy stał hotel Ministra spraw. w płomieniach. W utarczce z woyskiem płynęła krew. Dobrze myślący obywatele zaięli potém straże i spodziewano się przywrócić spokoyność, która podobno z poduszczenia przyiacioł Pana Potter i t. d. została zaburzoną.

Bytność Boga.

Słońce zagasło; a Niebios sklepienie
Tylu innemi światłami goreie!
O! iakże tego Majestat iaśnieie,
Który tym światłom zakreślił istnienie! —
Ślepy przypadek miał to pono stworzyć. —
O! ślepsza głowo nad samą ślepotę!
Ślepy mógłżeby porządek ułożyć?
Lub wydać na świat widzącą istotę? —
Gdyby Przedwieczny, chcąc strwożyć świat kiedy,
Pod tém błękitnych lazurów sklepieniem,
Te słowa zatlił ognistym płomieniem:
„Śmiertelni! czcijcie Boga!" któżby wtedy
Nieugiął kolan? czołem nieuderzył?
Któż, mówię, wtedy w Boga by niewierzył? —
Potrzebaż by Bóg tak nam się obiawiał?
Potrzebaż ieszcze więcéy nowych cudów?
Potrzebaż mówię: ażeby do ludów
Po chińsku, grecku, słowiańsku przemawiał?
Nieiestże Niebios lazur ten wspaniały,
Tylu gwiazdami bogato utkany,
Język, dla ludów, Wisły i Sekwany
Tagu i Nilu równie zrozumiały?
Ślepy człowieku! ieźli ci to mało:
Tedy się ieszcze serca twego spytay;
I w głębi iego prawdę tę wyczytay,
Którą w nię samo przyrodzenie wlało.
Lecz ieźli w sercu twém nieznaydziesz Boga:
Wiedz: że iuż zbrodni istność twą niweczą;
Już cię przegryza trucizna ich sroga:
Bo tylko zbrodnie bytność Boga przeczą.

N. K.

OBWIESZCZENIE

Wzywam wszystkich gospodarzy obowiązanych do utrzymywania inkwaterunku, izby podczas teraźnieyszéy niebytności załogi tuteyszéy kwatery dla żołnierzy przeznaczone wybielić i wyczyścić kazali.

Poznań, dnia 27. Sierpnia 1830.

Nad-Burmistrz.

PATENT SUBHASTACYINY.

W drodze sukcessyino likwidacyinego processu nad pozostałością Ur. Konstantego Urbanowskiego otworzonego, dobra Masłowo i Trąbinek w Powiecie Szremskim położone, na 12,980 Tal. 26 sgr. 3 fen. sądownie oszacowane, naywięcéy daiącemu przedane być maią.

W tym celu myznaczyliśmy termina, na
dzień 7. Sierpnia r. b.
dzień 8. Listopada r. b. i
dzień 8. Lutego 1831.
z których ostatni zawity, zawsze przed południem o godz. 9téy przed Deputowanym Sędzią Ziemiańskim Helmuth w naszéy Izbie dla stron, na który ochotę kupna maiących, z tém oznaymieniem wzywamy, iż naywięcéy daiącemu przybite będą, ieżeli prawne przyczyny na przeszkodzie nie bądą.

Taxa i warunki w Registraturze naszéy przeyrzane być mogą.

W Poznaniu, dnia 8. Marca 1830.

Królewsko-Pruski Sąd Ziemiański.

PATENT SUBHASTACYINY.

Dobra Ociąż w powiecie Odolanowskim położone, dawniéy do sukcessorów niegdy Andrzeia Grabińskiego należące, które podług taxy sądowéy na 29,403 tal. 12 sgr. 1 fen. ocenione zostały, na żądanie wierzycieli z powodu długów publicznie naywięcéy daiącemu sprzedane być maią.

Wyznaczywszy tym końcem termina licytacyine
na dzień 7. Sierpnia r. b.
na dzień 6. Listopada r. b.
a ostatni zawity
na dzień 8. Lutego 1831.
o godzinie 9. zrana przed deputowanym Wym. Sędzią Baranowskim, zapozywamy chęć kupna i zdolność posiadania i zapłacenia posiadaiących, aby się w takowym stawili, nadmieniaiąc, iż każdemu zostawia się wolność aż do 4. tygodni przed ostatnim terminem, doniesienia nam o niedokładnościach, iakie przy sporządzeniu taxy zayść były mogły.

Oraz wzywaią się następuiący wierzyciele rzeczowi z mieysca zamieszkania swego niewiadomi, a mianowicie:

1) Ur. Walenty Zaborowski,
2) Ur. Alexandra Nowowieyska,
3) Ur. Mateusz Milewski,
4) Ur. Maciey, Franciszka i Agniszka rodzeństwo Bobrowscy,
5) sukcessorowie niegdy Jakuba Kupayskiego proboszcza,
6) sukcessorowie niegdy Tekli Błociszewskiéy,
7) Ur. Mateusz Błociszewski,

którym na assystenta z urzędu Ur. Pilaskiego Radzcę Kommissyinego przydaliśmy, aby w terminie tym praw swych dopilnowali; w przeciwnym bowiem razie, naywięcéy daiącemu dobra powyższe nietylko przysądzone, lecz oraz po sądowém złożeniu summy szacunkowéy, wymazanie wszelkich intabulowanych iako i spadaiących pretensyy, a mianowicie ostatnich bez potrzeby nawet złożenia na ten koniec dokumentów, zostanie.

Krotoszyn, dnia 22. Marca 1830.

Król. Pruski Sąd Ziemiański.

OBWIESZCZENIE.

Dostawa potrzebnego chleba i obroków na rok 1831. dla garnizonów i kommend, żandarmeryi, dla woysk Królewskich w pochodzie, remonty i innych osób przebywaiących niżéy wymienione miasta, będzie w ilościach domysłowo za zasadę obrachowanych i wyszczególnionych, naymniéy żądaiącym w antrepryzę oddaną.

Producenci i inne pewne i w kaucyą zamożne osoby, maiące chęć podięcia się tych dostarczeń w poiedyńczych częściach lub w ogóle, są ninieyszém wezwani, aby podania swe z dokładném wyrażeniem swoich nazwisk, stanu, mieysca zamieszkania i z wymienieniem dostarczeń, które i w iakiéy ilości i za iakie naymnieysze ceny (rachuiąc owies nie za węcple lecz za szefle na srebrne grosze) odstawiać zechcą, w listach nie na stęplowanym papierze, iednakże frankowanych, z napisem „Submissya liwerunkowa“ dla miast Departamentów Poznańskiego i Bydgoskiego, zaiętych garnizonami i komendami, do dnia 5. Października r. b. czynili wprost do nas, maiąc przytém na względzie następuiące nieodzowne warunki.

1) Chleb i obroki muszą być wprost Królewskiemu woysku dostawiane, a wszelkie połączone z tém koszta i niebezpie-

czeństwa, aż do nastąpionego wyexpensowania, i przez entreprenerów podeymowane.

2) Dostawa zacznie się dnia 1. Stycznia 1831. i trwać będzie do końca tegoż roku. W ciągu tego czasu winien będzie entreprener na swóy koszt i niebezpieczeństwo, utrzymywać ciągle w każdém mieyscu zapas potrzebnéy na dwa miesiące ilości chleba, żyta lub mąki i obroków w dobrych gatunkach.

3) Utensylia magazynowe równie iak mieysca składowe, gdzie takowémi można było dotąd rozrządzić, niemogą być w przyszłości pod żadnym warunkiem dozwolone.

4) Chleb powinien być z mąki ze zdrowego, czystego żyta (zawieraiąc naymniéy $80\frac{1}{2}$ funta na szefel) zrobionéy, przez pytel z 25 do 28 nici, na cal kwadratowy przepuszczonéy, od któréy naymniéy $2\frac{1}{2}$ funta otręb na szefel odpadło, powinien być, rachuiąc 6 funtów na bochenek, sucho i dobrze wypieczony, tak iżby po 48 godzinach mógł być wydawanym, i wówczas niewięcéy iak 3 do 4 łotów niedoważał.

5) Jęczmień i owies niepowinny być zatęchłe, ani wyrosłe, zaplugawione innémi nasionami i nieczystościami; ięczmień powinien być na żądanie szrotowanym i niepowinien ważyć niżéy 56 funtów, a owies nie niżéy $45\frac{1}{2}$ funtów na szefel.

6) Siano powinno być z dobrego sprzętu, niezmięszane rzniączką, torzycą lub innemi koniom szkodliwemi ziołami, niepowinno być zamulone, stęchłe lub czarne a tém mniéy spleśniałe, lecz dobrém zdrowém dla koni sianem, z pierwszego sianokosu. Wydaie się na konsumcyą cetnar po 110 funtów a w snopkach po 10 do 15 funtów, rachuiąc w to powrzęsło.

7) Snopek słomy rzanéy ważyć powinien 20 funtów, których 60 idzie na kopę; powinna to być prosta nietargana słoma z kłosami niemieszana ostremi lub złemi zepsutemi częściami, niepowinna być stęchła, i żadnemu przy wydawaniu nieulegać przyganieniu.

8) Gdy zbyt świeży obrok szkodliwym iest dla koni, nowa przeto dostawa przyszłego sprzętu rozpocząć się może dopiero około 1. Października prędzéy zaś niewolno ofiarować Król. woysku świeżéy paszy.

9) Przy dostawie, wolno tylko używać stęplowanéy należycie Pruskiéy miary i wagi podług ustawy z dnia 16. Maia 1816. Likwidacye za odstawione ilości należy układać, obliczaiąc bochenek chleba po 6 funtów, węcpel ięczmienia lub owca po 24 szefli, pierwszy nie niżéy 56, ostatni nie niżéy $45\frac{1}{2}$ funtów na szefel, cetnar siana po 110 funtów, a kopę słomy z 60 snopków po 20 funtów. Nie kwalifikuie się zaś do wynagrodzenia, kiedy ten lub ów odstawiony przedmiot co do wagi swéy normalną wagę przewyższa.

10) Zażalenia z strony odbieraiących lub dostawiaiących będą podług analogii §. 22. regulaminu furażowego z d. 9. Listopada 1788. przez złożoną z osób woyskowych i cywilnych kommissyą polubowną roztrząsane i rozstrzygane, a od téy decyzyi niesłuży rekurs.

11) Bonifikacya za dostawione chleby i obroki będzie na fundamencie kwitów konsumcyinych przez odbieraiące woysko wystawiać się maiących, w podpisanéy Intendenturze miesięcznie — za odstawione zaś żandarmeryi obroki w właściwéy Król. Regencyi ćwierćrocznie podobnież za kwitami odbieraiących — likwidowaną i assygnowaną na tę główną kassę regencyiną, z któréy dostawca będzie sobie życzył odbierać pieniądze.

12) Każdy entreprener winien złożyć kaucyą od 8 do 10 pCentu ogółowéy dostawy.

13) koszta stępla szacunkowego do kontraktów, które zaraz przy wygotowaniu tychże opłacić należy, tudzież stęple do kwitów i koszta za druk tego obwieszczenia ponoszą sami entreprenerowie.

14) Aż do nadeyścia wyższéy approbacyi, każdy interessent związany iest swą deklaracyą. Wszakże podpisana władza zastrzega sobie prawo użycia wszelkich

środków, przez któreby, podług iéy uznania, dostawa potrzebnych ilości chleba i obroków, w naytańszy i naylepszy sposób zabezpieczoną być mogła.

Do ustnego traktowania te tylko przypuszczone będą osoby, które podadzą na piśmie submissye aż do czasu ustanowionego terminu, a ten, który do owéy pory nieodbierze na piśmie rezolucyi, uważać ma, iż kto inny korzystnieysze od niego uczynił offerencye.

W Y K A Z

domysłowéy potrzeby chleba i obroków dla woyska 5go korpusu stoiącego w Wielkiém Xięstwie Poznańskiém, na rok 1831.

Nro.	Mieysca dostawy.	Roczna potrzeba. Chleby 6funtowe. Sztuki.	Owies. Wencple.	Jęczmień. Wencple.	Siano. Cetnar.	Słoma. Kopa.	Uwagi.
	Departament Regencyi Bydgoskiéy.						
1	Koronowo . .	5,200	—	—	—	—	
2	Gniezno . . .	4,000	25	—	160	25	
3	Inowracław. .	8,000	320	2	2,246	329	
4	Nakło.	8,000	320	2	2,246	329	
5	Strzelno. . . .	—	12	—	84	12	
	Departament Regencyi Poznańskiéy.						
6	Zbąszyń . . .	7,800	—	—	—	—	
7	Wschowa. . .	28,000	17	—	106	17	
8	Kargowa . . .	4,000	25	—	160	25	inclus. potrzeby w czasie
9	Kościan. . . .	8,000	320	2	2,246	329	ćwiczeń landwery.
10	Koźmin	7,100	—	—	—	—	
11	Krobia	216	7	—	41	7	
12	Krotoszyn . .	4,000	25	—	160	25	}
13	Leszno	21,500	454	2	3,179	460	} dito.
14	Ostrowo . . .	8,000	320	2	2,246	329	
15	Pobiedziska .	648	12	—	84	12	
16	Rawicz	28,000	17	—	106	17	
17	Szamotuły . .	4,000	25	—	160	25	dito.
18	Trzciel	7,500	—	—	—	—	
19	Dolsk	4,000	25	—	160	25	dito.
20	Zduny	8,000	320	2	2,246	329	
21	Mosina	—	4	—	14	2	} dla przebywaiących około
22	Smigiel	648	4	—	14	2	} 500 racyy à 3. 3. 4.

Poznań, dnia 26. Sierpnia 1830.

Król. Intendentura 5go korpusu armii.

Bünting. *Mauke.*

ZAPOZEW EDYKTALNY.

Gdy kontrakt między W. Chełmickim Sędzią Naywyższego Sądu Appellacyinego w Poznaniu iako dziedzicem dóbr Żydwa, a starozakonnym Heyman Alexander kupcem z Miłosławia, na dniu 4. Lutego 1829. przed Notaryuszem i świadkami o kupno wszystkiego drzewa na iednéy części boru Żydowskiego w powiecie Gnieźnińskim na pniu będącego zawarty wraz z zaświadczeniem hypoteczném z dnia 9. Marca 1829. na dowód uczynionego zahypotekowania tegoż kontraktu na dobrach Żydowie i Cielimowie zagubionym został; przeto wzywamy ninieyszém na domaganie się

tegoż Heymann Alexandra te dokumenta posiadaiących. ich sukcessorów, cessyonaryuszów, lub ktokolwiekby do nich mniemał mieć iakoweś pretensye, aby takowe w terminie

dnia 6. Października r. b.

zrana o godzinie 9. przed W. Kurnatowskim Sędzią Ziemiańskim w posiedzeniu Sądu naszego podali lub spodziewali się, iż z pretensyami swemi do tychże prekludowanemi i wieczne w téy mierze nakazane im będzie milczenie, dokumenta w mowie będące umorzone, a Heymann Alexandrowi z porozumieniem się W. Chełmickiego tylko expedycye wydane zostaną.

Gniezno dnia 29. Kwietnia 1830.

Król. Pruski Sąd Ziemiański.

OBWIESZCZENIE.

Grunta sukcessorów Jerzego Kierki iako to:
1) dom i staynia tutey pod Nr. 107 położone,
2) stodoła przy drodze Chemskie,
3) łąka za zgniłym mostem,
4) łąka przy drodze Chemskie,
5) ćwierć chuby roli w trzech polach,

na 2969 tal. 10 sgr. oszacowane z powodu długów publicznie naywięcéy daiącemu w następuiących terminach to iest:

1) dnia 5. Sierpnia r. b.
2) dnia 7. Października
3) dnia 10 Grudnia

z których ostatni iest peremtoryczny zawsze zrana o godzinie 10. w naszym sądzie sprzedane być maią, na które kupców wzywamy.

Taxa codziennie w naszéy Registraturze przeyrzaną być może, i przybicie nastąpi, ieżeli prawne przyczyny nieprzeszkodzą.

Skwierzyna dnia 18. Maia 1830.

Król. Pruski Sąd Pokoju.

Swieże, nayprzednieysze śledzie hollenderskie otrzymał i przedaie sztukę za $2\frac{1}{2}$ sbrgr., iako też bardzo dobry sér włoski parmezański, sér hollenderski i naylepsze soczyste cytryny gardeskie w cenach umiarkowanych.

Józef Verderber,
w starym rynku Nro. 85.

Wyieżdżaiąc do Berlina, polecamy się naszym tuteyszym i zamieyscowym łaskawcom, przyiaciołom i znaiomym.

Poznań, dnia 4. Września 1830.

Hutier z familią.

Wyieżdżaiąc tu ztąd składamy Prześwietnéy Publiczności naymocnieysye dzięki za doznane zaufanie i życzliwość w ciągu naszego tu bawienia, upraszaiąc o zachowanie nam tychże do naszego powrotu przyszłéy wiosny.

A. Krüger z żoną,
fabrykanci kwiatów.

Aukcya przy ulicy Wilhelma Nr. 235.

Z przyczyny zmiany mieysca pomieszkania, przedawać będę przez publiczną aukcyą

w poniedziałek dnia 6. i
we wtorek dnia 7. Września r. b.

przedpołudniem o godzinie 8. i popołudniu o godzinie 2. w pomieszkaniu Pana Hutier, piękne skrzydło z pedałem, dobrze zachowane meble wszelkiego gatunku, zwierciadła, zegary, sprzęty domowe i kuchenne.

Ahlgreen.

Aukcya mebli.

Dnia 4. Października r. b. i dni następuiących, przedawać będę drogą aukcyi, w domu owdowiałéy Pani Au, w rynku Nr. 53. w Poznaniu, znaczną ilość mebli z mahoniowych i innych gatunków drzew robionych.

Ahlgreen,
Królewski Aukcyonator.

Bardzo przedni stary rum z Jamaiki, arak z Batawii i de Goa, zaprawione owoce wszelkiego gatunku, czystą przednią szokoladę funt po 12 do 25 sgr., suszone owoce południowe, rozmaite sery i naylepsze wina francuzkie, szampańskie, reńskie, mozelskie i południowe, ofiaruią w cenach umiarkowanych

Bracia Vassalli,
przy ulicy Wrocławskiéy Nr. 230.

Poznań, d. 27. Sierpnia 1830.

Świeże, bardzo przednie śledzie hollenderskie otrzymał i przedaie sztukę za 21 gr. pol.

Fr. Bielefeld.